

Список використаних джерел:

1. Про громадянство України: Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001. – № 13. – Ст. 65.
2. Алексеев С.С. Право: азбука–теория–философия. Опыт комплексного исследования / С.С. Алексеев. – М.: Статут, 1999. – 236 с.
3. Волинка К.Г. Теорія держави і права : навч. посіб. / К.Г. Волинка. – Київ: МАУП, 2003. – 240 с.
4. Гегель Г. Философия права // навч. посіб. / Г. Гегеля. – Москва : Мысль, 1990. – 632 с.
5. Кельман М.С. Загальна теорія держави і права / М.С. Кельман, О.Г. Мурашин. – Київ: Кондор, 2006. – 526 с.
6. Котюк В.О. Теорія права: Курс лекцій: навч. посібник для юрид. фак. вузів / В.О. Котюк. – Київ: Вентурі, 1996. – 208 с.
7. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави. / П.М. Рабінович. – Київ: Основи, 1995. – 456 с.
8. Теорія держави і права. Авт. колектив. / Ред. В.В. Копейчиков. – Київ: Юрінком Інтер, 2004. – 630 с.
9. Малько А.В. Теорія держави і права: підручник, 2004 / А.В. Малько, Н.І. Матузов. – М.: Юристь, 2004. – 512 с.

ЖУКОВА А. В.,

аспірант кафедри конституційного
і міжнародного права

(Донецький національний університет)

УДК 34(091)

ІСТОРИЧНО-ПРАВОВІ ПЕРЕДУМОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ МІГРАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Стаття присвячена розробці шляхів збалансованості становлення міграційного законодавства України та аналізу історично-правових передумов. На сьогоднішній день міжнародна міграція населення в умовах зростаючої глобалізації та розширення світових економічних відносин займає значне місце в розвитку сучасного українського суспільства.

Ключові слова: феномен, тенденції становлення, міграція, міграційне законодавство, глобалізація, інтенсифікація, євроінтеграція.

Статья посвящена попытке разработать сбалансированность становления миграционного законодательства Украины и анализа исторически-правовых предпосылок. На сегодняшний день международная миграция населения в условиях растущей глобализации и расширения мировых экономических отношений занимает значительное место в развитии современного украинского общества.

Ключевые слова: феномен, тенденции становления, миграция, миграционное законодательство, глобализация, интенсификация, евроинтеграция.

The article is devoted to formation of an attempt to develop a balanced migration legislation of Ukraine and analysis of historical – legal prerequisites. To date, international migration of increasing globalization and expansion of international economic relations occupies an important place in development of modern Ukrainian society.

Key words: phenomenon tendencies of migration and migration legislation, globalization, intensification, European integration.



Вступ. У зв'язку з історичними обставинами та особливостями соціально-економічного розвитку Україна довгий період часу була фактично ізольована від загальносвітових тенденцій становлення та розвитку міжнародного міграційного права. Однак завдяки своєму стратегічно важливому для євразійських міграційних процесів геополітичному розташуванню на перехресті міжнародних міграційних шляхів це питання для України поступово стало актуальним і важливим. Особливо нагальною стала потреба у включенні України до міжнародної міграційної системи після розпаду Радянського Союзу й утворення на його території нових суверенних держав.

На сьогоднішній день накопичено певний масив вітчизняних і зарубіжних досліджень із проблем становлення і розвитку міграційного законодавства. Проблеми розвитку світових міграційних процесів викликали значний інтерес багатьох учених. Так, у роботах П. Кругмана, П. Стокера, Дж. Саймона, С. Кастла, В. Кларка, В. Хьюго, М. Тодаро, К. Макконнелла, О. Тоффлера знайшли відображення проблеми управління міграційними потоками. Проблематика дисертаційного дослідження зумовила необхідність звернення до наукових вишукувань методологічного характеру вчених радянського та пострадянського періодів: С.С. Алексєєва, А.С. Ахієзера, М.І. Байтіна, В.К. Бабаєва, В.М. Баранова, В.В. Бородіна, А.М. Васильєва, А.Б. Венгерова, К.С. Гаджієва, В.Г. Графського, Ю.І. Гревцова, В.Є. Гулієва, М.М. Дєєва, А.І. Денисова, Д.А. Керімова, О.Е. Кутафіна, В.В. Лазарева, О.Е. Лейста, Р.З. Лівшиця, С.С. Маїлян, Г.С. Мальцева, Л.С. Мамута, Г.Н. Манова, М.Н. Марченко, Н.І. Матузова та ін.

Актуальність проблеми, недостатня розробленість у сучасній літературі зумовили вибір теми і визначили її комплексний, міждисциплінарний характер.

Постановка завдання. Необхідність посилення державного контролю в цій галузі пов'язана, по-перше, із гостротою міграційних проблем, що постають перед Україною, а по-друге, з оптимізацією міграційних потоків, як важливого завдання подальшого успішного соціально-економічного розвитку держави. Усі ці фактори є важливими умовами інтенсифікації міжнародного співробітництва нашої держави з країнами Європейського Союзу у сфері євроінтеграційної політики.

Результати дослідження. Якщо говорити про історичну ретроспективу, то в колишньому Радянському Союзі наукові дослідження у сфері міграції стосувалися, в основному, лише тих форм міграційної політики, що були пов'язані з перерозподілом трудових ресурсів та зайнятістю населення. А міграційна політика, розглядаючись як невід'ємна складова діяльності держави, тісно пов'язувалася з виробленням стратегії продуктивного розміщення робочої сили, ефективного житлового будівництва, відтворення населення тощо. При цьому міграційну політику часто розглядали як елемент національної аграрної політики. Довгий час у наукових колах вважалося, що хоча міграційна політика і визначається загальними економічними, політичними й соціальними завданнями розвитку суспільства, але все одно, передусім, має на меті досягнення цілей демографічного характеру [1].

Міграція, як один із важливих демографічних процесів, є надзвичайно широким поняттям. Саме тому на сьогоднішній день сучасна наукова думка не має уніфікованої концепції стосовно цього явища. Це можна пояснити, з одного боку, тим, що міграція впливає одночасно на різні сторони суспільного життя, такі як демографія, економіка, соціологія, політика й юриспруденція. З іншого боку, аналізування та узагальнення інформації стосовно масштабів і тенденцій міжнародних міграційних потоків значно ускладнюється через недосконалість методів виявлення фактів, фрагментарність статистичної інформації, відсутність уніфікованих національних і міжнародних показників, та високу латентність самого явища [2]. За довгу історію людства міжнародна міграція населення пройшла багато різних етапів свого розвитку. На початкових етапах переважали природні чинники міграції, коли люди були вимушені мігрувати внаслідок стихійних лих у пошуках пасовищ, родючих земель та ресурсів для виживання. Війни, голод та епідемії теж змушували людей шукати спасіння на інших територіях. Нестача земель, води, відносно перенаселення, швидке зростання споживчих потреб людей змушували їх шукати ресурси для життєдіяльності в інших країнах.



У другій половині XIX ст. з України почалась перша хвиля масової міграції. Найбільше виїжджали із густонаселених регіонів Західної України у країни Північної та Південної Америки. Тоді з України виїхало біля 2 млн. чол. Друга хвиля міграції прийшла на 20–30-ті р. р. XX ст. теж із Західної України і теж на американські континенти. За цей період виїхало більше 1 млн. чол. [3, с. 7]. У міру глобалізації світової економіки, лібералізації міграційного законодавства та інтеграції національних господарств міжнародна міграція стає все більш важливим чинником суспільного розвитку. В новітній історії міграція населення посилювалась, оскільки змінювались лише її передумови, причини і наслідки. Раніше основними причинами переселення були стихійні лиха, продовольчі проблеми, політичні гоніння населення. Сьогодні головними чинниками міграції є пошук людьми кращих умов життя для себе та членів своєї родини. Найбільш яскраво це проявилось у постсоціалістичних країнах у кінці XX ст. – першій декаді XXI ст.

Міграція, як суспільний процес, має і негативні риси. Насамперед, це розрив відносин із родиною, зміна умов проживання, традицій, звичаїв, мови спілкування тощо. Все це важкий суспільний, соціальний і психологічний тягар. Тому у суспільстві часто поставало питання щодо альтернативи міграції: чи не можна зробити так, щоб люди не мігрували, а влада створювала необхідні економічні та соціальні умови на батьківщині. Ця ідеологія дуже міцно вкоренилась у соціальній ментальності людей, колишніх громадян СРСР. Однак відповіді на це питання досі немає. Для відповіді на це питання потрібно, насамперед, розв'язати низку непростих економічних проблем розміщення і розвитку галузей. Дослідження показують, що більшість із них із об'єктивних причин не можуть бути створені в країнах проживання потенційних мігрантів.

Не дивлячись на значне уточнення більшості положень чинного міграційного законодавства, яке має загальним завданням приведення приписів останнього до міжнародних стандартів захисту прав людини, новітні проблеми вимагають його подальшого вдосконалення. Зокрема йдеться про більш чітке визначення правових механізмів дотримання прав і свобод вимушених переселенців.

Довгі повоєнні десятиліття типи міграцій та їх динаміка, напрямки і структура міграційних потоків у колишньому СРСР та в Україні зокрема визначалися і підтримувалися екстенсивною економічною політикою, яка супроводжувалася постійним зростанням робочих місць у містах та регіонах нового освоєння [8, с. 87].

Передбачалося, що розвиток нових форм і методів господарювання в рамках процесів перебудови наприкінці 1980-х років буде супроводжуватися масовим вивільненням та перерозподілом працівників підприємств, установ і організацій, а також появою безробітних. У 1988–1989 р.р. були вивільнені 561,5 тис. осіб. Із них 206,8 тис. були працевлаштовані на тих же підприємствах, у тому числі, 34,5 тис. – спрямовані на укомплектування другої і третьої змін і нового виробництва, а 103,4 тис. – пішли на пенсію. У подальшому працевлаштування потребували лише 185 тис. працівників. У результаті проведених реорганізацій в міністерствах і відомствах чисельність працівників республіканського апарату скоротилася на 32%. Перехід на двоповерхневу систему управління дозволив скоротити чисельність обласного, районного (міського) і господарського апарату міністерств і відомств із 212,9 тис. чол. у 1987 р. до 102,9 тис. – у 1989 р. Знизилася також чисельність апарату органів управління кооперативних і громадських організацій.

Саме 1988–1989 р.р. можна вважати тимчасовою віхою протягом міграційної історії України. На перший план висувуються нові проблеми: в країні з'являються біженці, шукачі притулку особи, економічні мігранти, раніше депортовані особи, незаконні мігранти. В Україну повертаються ті, що виїхали з неї в різний час і з різних причин її громадяни. Цей період відкриває нову главу в міграційному літописі країни. Початок 1990-х років – час перелому в структурі міграційних процесів, поява нових видів міграційного руху, раніше відсутніх в Україні.

Прийнятий незадовго до розпаду Радянського Союзу Закон УРСР «Про пріоритетність соціального розвитку села та аграрно-промислового комплексу в народному господар-



стві України» від 17 жовтня 1990 р. і ті, що підтримують його виконання постанови Ради Міністрів України та відомчі інструкції, пробуксовували. За даними Міністерства сільського господарства України за станом на 01.01.1992 р. в аграрному секторі країни не вистачало 298,5 тисяч людей, для яких необхідно було побудувати 108 тис. будинків або квартир, а за даними Міністерства фінансів на будівництво житла в трудонедостатніх сільських населених пунктах України було виділено цільовим призначенням у 1993 р. усього 501 млн. карбованців, що при існуючих цінах на будівельні матеріали могло забезпечити будівництво всього 150–200 будинків [10]. У кінці 1980-х намітилися нові тенденції в динаміці, структурі і напрямках міграційних потоків російськомовного населення в республіках СРСР. Протягом тривалого часу українці склали суттєву частину міграційного приросту міського населення в союзних республіках, утворюючи з росіянами і білорусами групу з найбільш високими показниками міграційної рухливості і приживання у місцях вселення. В кінці 1980-х років розміри міграційного приросту в республіках СРСР скорочуються, потік мігрантів-українців у зворотному напрямку збільшується, і 1990 року починається зниження абсолютних розмірів українського населення в усіх регіонах Радянського Союзу, за винятком самої України, а також Росії та Білорусі. Основна маса українців прямує в Україну [11].

Вже наприкінці 1980-х всі союзні республіки вступають у смугу радикальних перетрубацій в системі політичних, економічних, соціальних і національних інтересів, характерних для перехідних суспільних станів. Вони супроводжуються соціальною дезорганізацією, міжнаціональними конфліктами і масовими міграціями. Розвиток кровопролитних громадянських воєн на Кавказі і в Центральній Азії обертається масовою втечею з цих районів слов'янського населення і корінних жителів. З'являється ймовірність зростання міграції з прибалтійських країн [12].

Значна частина віднесених вітрами історичного розлому людей з'являється в Україну в пошуках притулку. Для вирішення питань їх облаштування в країні створюються тимчасові урядові комісії. Відповідальність за виконання ними конкретних завдань покладається на галузеві відділи апарату уряду України. У квітні 1988 року з появою в Україні вимушених мігрантів з Азербайджану в структурі Республіканського центру зайнятості Міністерства праці України засновується відділ міграції та біженців, який відповідає за їх приймання, облаштування та працевлаштування. Одночасно він виконує функції робочої групи при тимчасових урядових комісіях. Такий підхід до вирішення організаційних питань виявився найбільш практичним: Міністерство праці України має розгалужену структуру територіальних органів, вдавалося вирішувати практично всі питання, пов'язані з розміщенням шукачів притулку [13, с. 24–25]. Міністерство праці України зберігало ці функції і на початку 1990-х років, залишаючись до створення у квітні 1993 р. Міністерства України у справах національностей та міграції основним органом виконавчої влади, відповідальним за приймання та облаштування вимушених мігрантів і біженців, що прибували в пошуках притулку з інших республік СРСР, а згодом – країн СНД.

Ще однією з передумов міграційного законодавства України стали вимушені біженці. З осені 1987 р. карабахський конфлікт вибухає вже в лютому 1988 р. сумгайтськими погромами вірмен в Азербайджані і масовою втечею азербайджанців з Нагірно-Карабахської автономної області, переважно з Степанакерта. Поглиблення економічної кризи, падіння рівня життя і зростаюча невизначеність навіть найближчої перспективи призводять спочатку до скорочення міграційного приросту населення в Україні, а потім і до його еміграції за межі країни. З початку 1994 року українці виїжджають з України частіше, ніж приїжджають. Тим не менш міграційний баланс складається на користь України: контингент тих, що переселилися сюди етнічних українців становив за період 1992–2000 р.р. 189,9 тис. чол. Репатріація українців поступово сповільнюється. Тих, що повернулися в 2000 р. на батьківщину українців, виявилось вдвічі менше, ніж у 1997 р. Знижується також і еміграція українців [14, с. 141].

Нелегальна транзитна міграція стала для України абсолютно новою проблемою. Вона виникла у зв'язку з появою іноземців, які прибували в країну завдяки таким каналам, як туризм, транзитний проїзд, безвізовий в'їзд у службових і приватних цілях, а то й просто



порушуючи правила в'їзду, залишалися в Україні. Більшість із них, зокрема вихідці із країн Азії та Африки, використовували географічне положення України для проникнення в країни Центральної і Західної Європи. Посилення імміграційного контролю в цих країнах супроводжувалося накопиченням в Україні значного контингенту нелегальних мігрантів [15, с. 165–169]. У 1995 р. було зареєстровано понад 70 тис. випадків порушення нелегалами правил перебування на території країни.

Близько 200 осіб були депортовані з України у примусовому порядку, що обійшлося органам внутрішніх справ у 10 млрд. карбованців. Ще близько 3 тис. нелегалів були відправлені за місцем їх попереднього проживання за особистий рахунок. Серед них були громадяни Азербайджану, Грузії, Вірменії, Росії, В'єтнаму, Індії, Афганістану, Пакистану, Сирії, Ізраїлю, Йорданії, Ірану та Польщі [18, с. 23]. Тільки у 1995 р. в Україні були ліквідовані 144 канали нелегальної міграції, яка стала прибутковим бізнесом для кримінальних структур. За даними Державного комітету України з охорони Державного кордону в цьому ж році в Україні було затримано 9 787 нелегальних мігрантів, а їх загальне число досягло з 1991 року величини 30 042 осіб. У 1996 р. в Україні почали діяти Правила в'їзду іноземців в Україну, їх виїзду з України і транзитний проїзд через її територію [17, с. 25].

Економічні реалії в Україні на початку її незалежності обумовили досить істотні відцентрові тенденції потенційної міграції. Не виправдали себе і надії на реалізацію значного міграційного потенціалу української діаспори в ближньому зарубіжжі: доцентрові міграційні потоки так і не ринули на історичну батьківщину. У 1994 р. почався відтік населення з України. І хоча швидкість цього процесу через кілька років помітно впала, Україна все ж зазнала деякі міграційні втрати, розміри і характер яких будуть обговорюватися в наступному розділі. Тут же ми помітимо, що міграційні процеси, що отримали розвиток в Україні у 1990-х роках, не мали яскраво вираженої домінантності. Вони характеризувалися різноманітністю видів і форм, і мали динамічний характер. Саме в цей період починається формування міграційного законодавства в Україні та визначаються найбільш важливі напрями державної міграційної політики.

Міграція українців характеризується тимчасовістю, неврегульованістю статусу, транснаціональністю. Україна є країною-донором, реципієнтом і країною транзиту. Остання четверта хвиля, яка отримала назву трудової міграції, почалася у 1990-і р.р. і триває вже понад двадцять років. Країни української еміграції – Росія (близько 50%), Італія, Польща, Чехія, Іспанія, Португалія та ін. [18].

Основні причини міграції українців – економічні. Міграційна політика в Україні залишається неврегульованою і неефективною. В українському суспільстві трудова міграція постає у негативному світлі з огляду на соціальні, демографічні наслідки, але припинення відтоку і повернення українських іммігрантів можливе лише за умови покращення економічного становища, підвищення соціальних стандартів життя, створення робочих місць, підтримки розвитку підприємницької діяльності та ін.

Так, за словами Генерального секретаря ООН (2006), повернення іммігрантів на батьківщину буде сприяти розвитку тільки у тому випадку і тією мірою, якою у країні походження створений сприятливий соціальний та економічний клімат для подальшої можливості іммігрантів реалізовувати здобутий досвід за кордоном або інвестувати свої заощадження». Беззаперечними є економічні вигоди трудової міграції, так, у 2009 році українські іммігранти надіслали додому близько 5 млрд. дол. США, що склало 4,6% ВВП України [19, с. 109].

Останнім часом увага українського суспільства привертається до питання імміграції в Україну: враховуючи демографічну ситуацію і той факт, що українці являють собою старіюче суспільство, потреба у трудових мігрантах буде зростати. Країна має бути готовою до прийняття більш різноманітного суспільства і до зростаючої кількості людей, які приїжджають в Україну з різних кінців світу, працюють або проживають в Україні тимчасово або постійно. Активно дискутується проблема транзиту іммігрантів через територію України і положення угоди між Україною та Європейським співтовариством та іншими державами про реадмісію.



У центрі гострих дискусій – моделі, засоби і результати намагання урядів європейських країн окремо та ЄС в цілому знайти адекватний баланс між збереженням державних устроїв країн та їх культурного надбання і включенням у суспільство осіб із іншим світоглядом, стилями життя та переконаннями. Сучасні тенденції і розвиток ситуації обумовлюють необхідність перегляду і вдосконалення ефективних політиків для регулювання міжнародних міграційних процесів.

Висновки. Таким чином, слід вважати, що у новітній історії міграція населення посилювалась, оскільки змінювались лише її передумови, причини і наслідки. Активна законотворча діяльність значно конкретизувала міграційну політику, допомогла нормативно закріпити певні її напрями. Однак постійні зміни, що відбуваються у світі й в Україні, зокрема в динаміці й в структурі міграційних потоків, потребують подальших дій у формуванні нових актуальних напрямів міграційної політики, що відповідали б сучасному розвитку країни. Разом з тим, із середини двотисячних років дії держави у цьому напрямку були послаблені. Однак, попри ці та деякі інші нерегульовані проблеми, можна стверджувати, що в Україні розпочато системне вдосконалення міграційної політики, яке спрямоване на захист законних інтересів громадян України, прав та свобод мігрантів.

Фундаментальне значення для ефективного регулювання зовнішньої міграції в умовах глобалізації має врахування змін у масштабах і напрямках міграційних потоків, а також особливостей розвитку міграційних зв'язків у всіх світових центрах міграції.

Список використаних джерел:

1. Адміністративно-правове регулювання міграційних процесів. – Режим доступу: lawdiss.org.ua/books/213.doc.html.
2. Міграційні процеси в сучасному світі: світовий, регіональний та національний виміри (понятійний апарат, концептуальні підходи, теорія та практика): енциклопедія / упоряд. Ю.І. Римаренко; за ред. Ю.І. Римаренка. – К.: Довіра, 1998. – 912 с.
3. Гайдучський А.П. Економічні та соціальні передумови міжнародної міграції населення / А.П. Гайдучський // Економіка та держава № 7/2011. – С. 7–12.
4. Туріута О.В. Юридичний механізм забезпечення реальності прав і свобод громадян // Форум права. – 2010. – № 2. – С. 519–523.
5. Конопльов В.В. Забезпечення безпеки громадян у діяльності ОВС // Вісник Академії управління МВС. – 2009. – № 2 (14). – С. 83–91.
6. Дія права: інтегративний аспект: монографія / Кол. авторів; відп. ред. Н.М. Оніщенко. – К.: Видавництво «Юридична думка», 2010. – 360 с.
7. Афанасьев К.К. Дотримання прав і свобод вимушених переселенців на території України: окремі проблемні питання / К.К. Афанасьев // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. – 5/2011. – С. 150–159.
8. Миграция населения в странах СНГ, 1996. – МОМ. – 165 с.
9. Перший всеукраїнський перепис населення: історичні, методологічні, соціальні, економічні, етнічні аспекти / авт. кол. Н.С. Власенко, Е.М. Лібанова, О.Г. Осауленко та ін.; Ін-т демографії та соц. досліджень НАН України. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004.
10. Втух В.Б., Суглобин С.И., Самборская Я.Э. Немцы в Украине: статус, этничность, миграционные установки. – К.: 1993.
11. Народное хозяйство Украинской ССР в 1989 году: Стат. ежегодник / Госкомстат УССР. – К.: Техника, 1990. – 468 с.
12. Міграційна ситуація в Україні // Біженці та міграція: український часопис права і політики. – № 3–4, 1998.
13. Грушевський О.С., Кутковець Т.І. Українці в Росії: експрес-аналіз за результатами дослідження. – М.: Громадська думка, 1992. – 26 с.
16. Миграция населения в странах СНГ, 1996. – МОМ. – 141 с.
17. Етнополітика в Україні: документи та матеріали. – К., 1998. – [7, с. 165–169].



18. Евтух В.Б., Суглобин С.И., Самборская Я.Э. Немцы в Украине: статус, этничность, миграционные установки. – К.: 1993. – 23 с.
19. World population to 2300 // United Nations, N-Y. – 2004. – 1 p.
20. Малиновська О.А. Шляхи подолання демографічних загроз: європейські практики / О.А. Малиновська // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. – К., 2010. – № 3. – 244 с.
21. World population to 2300 // United Nations, N-Y. – 2004. – 1 p.
22. Вінниченко О. Українцям надо привыкать к увеличению числа иностранцев. – [Електрон. ресурс] / О. Вінниченко. – Режим доступу: <http://biz.liga.net/interview/EI100051.html>.

ОМЕЛЯН С. Б.,

аспірант кафедри конституційного права
та порівняльного правознавства

(Ужгородський національний університет)

УДК 340.131.5

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВОСУДДЯ У ДЕМОКРАТИЧНИХ ДЕРЖАВАХ ІЗ ЄВРОПЕЙСЬКОЮ МОДЕЛЛЮ КОНСТИТУЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ

У статті здійснено аналіз проблеми шляхів забезпечення незалежності конституційного правосуддя у демократичних державах із європейською моделлю конституційного контролю. Гарантії та засоби забезпечення незалежності конституційного правосуддя у державах із європейською моделлю конституційного контролю, зокрема Австрії, Бельгії, ФРН, Франції, Італії, Хорватії, Болгарії, Польщі та інших, є специфічними відносно гарантій незалежності загальних судів та їх членів, передбачаються в конституціях та спеціальному законодавстві, та реалізуються по-різному.

Ключові слова: європейська модель конституційного контролю, конституційне правосуддя, принцип незалежності, гарантії, засоби, демократичні держави.

В статті проведено аналіз проблеми путей обеспечения независимости конституционного правосудия в демократических государствах с европейской моделью конституционного контроля. Гарантии и средства обеспечения независимости конституционного правосудия в государствах с европейской моделью конституционного контроля, в частности Австрии, Бельгии, ФРГ, Франции, Италии, Хорватии, Болгарии, Польши и других, являются специфическими относительно гарантий независимости общих судов, а также их членов, предусматриваются в конституциях и специальном законодательстве, и реализуются по-разному.

Ключевые слова: европейская модель конституционного контроля, конституционное правосудие, принцип независимости, гарантии, средства, демократические государства.

